Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Deloitte Forensic & Dispute Services B.V.
[redacted]
Per e-mail aangeboden

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
3360068-1028214-NC19

Uw brief
[redacted]31152460[redacted]

Bijlage(n)
-

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 26 april 2022
Betreft Reactie op brief Deloitte 12 april jl.

Geachte [redacted],

VWS heeft kennisgenomen van uw brief die op 12 april jl. aan mij is verstuurd. Allereerst verbaast de strekking van de brief mij persoonlijk, gelet op het goede en constructieve gesprek dat ik op 6 april jl. heb gehad met Deloitte. In het overleg dat na ontvangst van deze brief met uw organisatie is gevoerd op 21 april jl. hebben wij begrepen dat de insteek van uw brief veel minder formeel en juridisch bedoeld was dan zoals deze op ons aanvankelijk is overgekomen. Gezien de urgentie van deze opdracht willen wij er echter formeel en in detail op reageren. Vanwege het belang van uw brief en deze reactie heeft de minister besloten deze openbaar te maken.

Ik heb uw uiteenzetting met aandacht gelezen en reageer hierop als volgt.

<u>Vertraging door formaliteiten en dataoverdracht VWS</u>

- U stelt dat 'formaliteiten' – waarmee u doelt op de inrichting van processen om te voldoen aan geldende wet- en regelgeving ten aanzien van data-overdracht door VWS pas 6 maanden na de data-uitvraag door Deloitte zijn ingeregeld.
  Graag geef ik hierop onze reflectie.
  - Het klopt dat u het eerste informatieverzoek heeft ingediend op 6 augustus 2021 bij VWS, Directie Organisatie, Bedrijfsvoering en Personeel (OBP). Echter, u heeft als onderzoeksbureau op dat moment onzes inziens geen sluitend procesvoorstel overhandigd waarin u liet zien welke waarborgen in de selectie van data opgenomen werden in het licht van proportionaliteit en subsidiariteit. Of hoe u bij overdracht de informatieveiligheid en gedragsregels vanuit wet- en regelgeving zou toepassen.
  - Door het uitblijven van aanlevering van de benodigde procesafspraken heeft VWS -mede vanuit haar zorgplicht voor de verwerking van (persoons)gegevens - de door u genoemde formaliteiten moeten inregelen. Zowel voor de deling en verwerking van de data, evenals het opstellen van gedragsregels, omgaan met informatieveiligheid en gerubriceerde data.

- Bij het gunnen van de opdracht – en mede gelet op de vergunningen, expertise en ervaring die uw bureau rijk is – was dit tegen de verwachting van VWS in. Bovendien heeft het mijn organisatie veel extra menskracht, tijd en middelen gekost waar niet op was gerekend.
- Om de onafhankelijkheid van het onderzoek voldoende te waarborgen is de opgestelde werkwijze om tot de datacollectie en –overdracht te komen getoetst bij de landsadvocaat. De landsadvocaat onderstreept de noodzaak van deze zorgvuldige werkwijze.
- De gegevensdelingsovereenkomst tussen VWS en Deloitte is door de opgelopen vertraging op 30 september 2021 getekend. Het definitieve advies van de landsadvocaat was de eerste week van december afgerond waarna de daadwerkelijke dataoverdracht kon plaatsvinden. Tussen 30 september en december is VWS alvast gestart met het informeren van door Deloitte geselecteerde custodians evenals het veiligstellen van de opgevraagde data en het organiseren van een introductiebijeenkomst met de door u geselecteerde departementen. Bij deze laatste categorie hebben wij per departement een contactpersoon voor Deloitte benaderd en gezorgd voor de introductie. Daarnaast heeft VWS de bestaande afspraken met Deloitte als voorbeeld gedeeld met de overige departementen.
- Vervolgens is het onderzoek vanaf eind oktober de gehele maand november beïnvloed door toedoen van een datalek aan de zijde van Deloitte. Te weten het verloren notitieboek van een van de onderzoekers.
- Wij begrijpen van de overige departementen die betrokken zijn bij het onderzoek dat de eerste data uitvraag door Deloitte rond 1 december 2021 plaatsvond. Daarna was afstemming tussen de individuele departementen en Deloitte noodzakelijk. Dit was vanaf het begin bekend. Er gelden momenteel geen Rijksbrede afspraken met betrekking tot de uitvoering van een forensisch feitenonderzoek, daarom moet dit per organisatie met het onderzoeksbureau worden afgestemd.
- In de maanden december 2021 – januari 2022 heeft VWS extra mensen ingezet om zowel de steekproeven als de daadwerkelijke dataoverdracht voor zowel de VWS als LCH-data te realiseren. Dit is tevens terug te vinden in het dataoverdracht document dat Deloitte in december heeft gedeeld. Daarnaast stonden er bij ontvangst van deze brief - tot uw aanvullend informatieverzoek aangaande persoonlijke netwerkschijven dat op 13 april jl. is ingediend – geen concrete aanvullende informatieverzoeken aan VWS open met betrekking tot relevante financiële documenten, directieschijven, documenten uit het informatiemanagementsysteem, samenwerkingsruimten of mailboxen.
- Wat langer op zich heeft laten wachten is de formele overdracht van chats uit mobiele telefoons. Dit had mede te maken met het feit dat voor aanvullende custodians VWS samen met het onderzoeksbureau gedurende het onderzoek tot een nieuw uitleesproces moest komen.
- U schrijft dat uw planning om de door u opgevraagde data op 15 maart van de overige departementen te ontvangen, niet is gehaald. Uit navraag bij de betreffende departementen blijkt dat zij niet door het onderzoeksbureau zijn meegenomen in de door u aangehaalde planning en niet op de hoogte zijn gesteld van de genoemde deadline. Daarnaast heb ik van een aantal departementen begrepen dat er geen sprake is geweest van een frequent contact met Deloitte om dit proces vlot te trekken. In de maanden januari- februari hebben hierover

gesprekken plaatsgevonden. Een enkel departement heeft zelfs aangegeven dat de data al geruime tijd klaarstonden maar men in afwachting was van Deloitte om tot een afspraak te komen voor de beoogde overdracht.
Wij hebben u meermaals – in diverse overleggen - gevraagd ons zo snel mogelijk in te schakelen als medewerking vanuit andere departementen niet aan uw verwachtingen voldeed. Hier speelt mee dat sommige systemen van bepaalde departementen een grotere mate van beveiliging en vertrouwelijkheid hebben dan de meeste systemen. Waar signalen zijn afgegeven of de voortgang dreigde te stagneren, hebben medewerkers uit het projectteam van VWS hier voor zover mogelijk opgetreden. De plaatsvervangend Secretaris Generaal (pSG) in het bijzonder heeft meerdere malen aangeboden u te helpen. U heeft hier geen gebruik van gemaakt.

- Ik wil u erop wijzen dat de eerste introductiebijeenkomst met de andere departementen in oktober 2021 door VWS is georganiseerd. Dit geldt ook voor de 1 op 1 gesprekken die bedoeld waren om inhoudelijke vragen te beantwoorden naar aanleiding van de werkwijze die VWS actief heeft gedeeld met de betrokken departementen.

<u>Het realiseren van een begroting en planning</u>

U geeft in uw brief aan dat u VWS sinds februari 2022 nader geïnformeerd heeft over de planning, waarbij u met name de onzekere doorlooptijd van het complementeren van de dataoverdracht van <u>alle</u> (mogelijk) relevante data aanduidt als voornaamste factor die van invloed is op de doorlooptijd van het onderzoek. U benoemt tevens in uw brief dat van een vooruitzicht dat uw onderzoeksbureau binnen een termijn van twee weken alle data heeft ontvangen die uitgevraagd zijn, geen sprake is. Dit strookt noch met de informatie die op 14 april jl. door uw onderzoekscoördinator met ons is gedeeld in de onderzoekscommissie noch met de feedback die wij vanuit de andere departementen ontvangen. Daarnaast hebben wij meerdere malen met u in gesprek benadrukt dat – gelet op het feit dat het onderzoeksbureau op ieder moment tijdens het onderzoek aanvullende informatieverzoeken kan doen – wij van mening zijn dat het mogelijk moet zijn een begroting en/of planning op te stellen ook indien niet <u>alle</u> maar wel het overgrote deel van de relevante data ter beschikking is gesteld aan het onderzoeksbureau. Zoals u zelf ook aangeeft heeft ook de Adviescommissie u recent nogmaals verzocht om te komen tot een actuele planning en begroting. Wij achten het binnen de relatie van opdrachtgever en opdrachtnemer vanzelfsprekend dat hier afspraken over gemaakt worden. Wij willen hier dan ook aan vasthouden en refereren aan het gesprek van 6 april jl. dat tussen uw Raad van Bestuur en mij heeft plaatsgevonden, om in ieder geval voor het eerste als tweede op te leveren deelrapport een definitieve planning en begroting aan te leveren.

<u>Wat u van ons verwacht</u>

- U verzoekt VWS om alle voor het onderzoek van belang zijnde **Wob-documenten** in een voor u verwerkbaar formaat aan te leveren. Als reactie op dit verzoek wil ik u verwijzen naar de zorgvuldig opgestelde afspraken die wij met elkaar hebben gemaakt als het gaat om te komen tot de datacollectie. Uw verzoek komt als een verassing aangezien in het begin van het project uitdrukkelijk de beschikbare Wob-documentatie als onvoldoende gekwalificeerd werd voor het doen van een forensisch onderzoek. Een selectie

maken van de van belang zijnde documenten in een verwerkbaar formaat is in strijd met gemaakt afspraken. Niet VWS, maar het onderzoeksbureau heeft gezien haar onafhankelijke en onpartijdige rol steeds aangegeven te willen bepalen welke data als relevant voor het onderzoek worden beschouwd. Deloitte heeft hier ook de vrijheid in gekregen, door zelf binnen de VWS-omgeving relevante mappen uit de verschillende informatiesystemen te selecteren. Het is niet aan de opdrachtgever in dit geval om te oordelen over welke informatie wel en welke informatie niet relevant is voor het onderzoek.

- In overleg met de programmadirectie Openbaarheid heb ik gekeken wat wel tot de mogelijkheden behoort. VWS is bezig om voor - door de onderzoekers geselecteerde stukken uit verstrekte Wob-verzoeken - de originele bestandstypes op te zoeken en deze over te dragen aan Deloitte. Het is hierbij goed om te realiseren, dat er niet zoiets bestaat als een compleet Wob-dossier bestaande uit een gelakte en ongelakte versie. Dit wordt stuksgewijs uitgelezen en daarna als gelakte documenten bij elkaar gebracht, hetgeen resulteert in een Wob-besluit.
- Met Deloitte is inmiddels afgesproken dat naar aanleiding van het verzoek op 15 april jl. op korte termijn een selectie documenten overhandigd wordt van de door Deloitte relevant geachte Wob-stukken die onder de verantwoordelijkheid vallen van VWS. Een belangrijk aandachtspunt is dat VWS alleen verantwoordelijkheid kan dragen voor de Wob-besluiten die ook daadwerkelijk door VWS zijn uitgevoerd. Afhankelijk van het betreffende Wob-besluit zal Deloitte hier het departement voor moeten aanschrijven dat hiervoor verantwoordelijk is. Waar deze verantwoordelijkheid ligt staat per besluit aangegeven op WobCovid19.Rijksoverheid.nl

- U doet naast de Wob-documenten ook een beroep op het ontvangen van **chats** in ongelakte, ongefilterde en bewerkbaar formaat. U doet dit verzoek na de gemaakte afspraken waarbij VWS en het onderzoeksbureau hebben afgestemd – tevens wegens snelheid en efficiëntie - Deloitte gebruik te laten maken van de reeds bestaande werkwijze die VWS hanteert met betrekking tot het uitlezen van telefoons in het kader van COVID19. Deze werkwijze is uitgebreid met u besproken en u heeft deze chats van ons ontvangen in de wetenschap dat deze gevalideerd zijn door de datahouder zelf. De afspraak is gemaakt dat u indien nodig VWS alsnog zou verzoeken om de ongelakte chats van custodians ter beschikking te stellen, waar hiervoor op basis van uw onderzoek aanleiding lijkt te zijn. Dit verzoek doet u nu. Gelet op de eisen die de AVG stelt en het feit dat custodians vrijwillig meewerken aan het onderzoek, is op dit moment aan de betrokken custodians om toestemming gevraagd om de ongelakte chats aan uw onderzoeksbureau over te dragen.

- Bij aanvang van het onderzoek, tevens als reactie op uw data-uitvraag in augustus, hebben de toezichthouders binnen VWS u geïnformeerd over de mappen en systemen structuur binnen VWS als organisatie. Alle medewerkers hebben een **persoonlijke netwerkschijf (P-schijf)** waarin zij onder andere functioneringsgesprekken of bijvoorbeeld gesprekken met de bedrijfsarts kunnen opslaan. Deze persoonlijke ruimte waarborgt de privacy van individuen en is daarom niet op voorhand met uw onderzoeksbureau gedeeld. Gelet op het karakter van het onderzoek, een forensisch feitenonderzoek naar de totstandkoming van overeenkomsten op het gebied van persoonlijke beschermingsmiddelen, is gelet op de aard van deze mappen binnen de organisatiestructuur niet direct overgegaan tot uitlevering hiervan.

Tegelijkertijd is – en dit geeft u ook aan in uw brief - met u de afspraak gemaakt dat indien uw onderzoekers in specifieke gevallen aanleiding hebben om toch mappen met dit specifieke karakter te willen ontvangen, u hiervoor te allen tijde een aanvullend informatieverzoek kan indienen bij VWS. Dit heeft u middels uw brief gedaan. Hier gelden dezelfde AVG-eisen en dat de custodians vrijwillig meewerken, dus hebben wij de betreffende custodians ook hier om toestemming gevraagd.

- U geeft aan kennis te hebben genomen van het gebruik van **privé-email en/of persoonlijke communicatiemiddelen** door onder meer bewindspersonen. Indien er aanwijzingen zijn dat een privé-email is gebruikt voor zakelijke correspondentie die relevant is voor het onderzoek zal VWS hier faciliterend in optreden. Werk gerelateerde correspondentie behoort niet via de privé email te verlopen. VWS ontvangt graag een concreet verzoek van het onderzoeksbureau wanneer het meent dat dit bij specifieke personen wel het geval is geweest.

- U stelt in u brief voor om **de werkwijze met de standalone computer en steekproeven te elimineren uit het datacollectie proces**, om op die manier de snelheid te bevorderen. De tussenstap van een standalone computer en steekproeven is noodzakelijk om te borgen dat de dataoverdracht voldoet aan wet- en regelgeving. Denk aan de gedragsregels van de overheid rondom informatieveiligheid en de zorgplicht die voortvloeit uit de AVG. Wij wijzen uw voorstel om af te zien van deze processtappen af.

- U doet het verzoek om VWS een **letter of representation** te laten teken met daarin de verklaring dat alle relevante data daadwerkelijk aan uw bureau is overgedragen. Ik leg u graag uit waarom wij niet op dit verzoek zullen ingaan.
    - Zoals u zelf aangeeft zijn alle directeuren van betrokken directies binnen VWS al in oktober 2021 aangeschreven met het verzoek om de door u opgevraagde dataset per directie te bekijken en waar nodig aan te vullen. U vraagt ons om dit nogmaals te herhalen. Het is VWS niet duidelijk waarom.
    - Daarnaast wil ik u erop wijzen dat het beoordelen en selecteren van relevante data nu juist de taak is van het onderzoeksbureau, om de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het onderzoek te kunnen waarborgen.
      Om deze reden wijs ik dit verzoek af en ziet VWS ook de toegevoegde waarde niet van het door ons ondertekenen van een letter of representation. Het is aan het onderzoeksbureau om te beoordelen of een zo volledig mogelijke dataset is ontvangen. Mocht de indruk bestaan dat data ontbreken, dan vernemen wij graag welke specifieke situatie of custodian(s) dit betreft en zullen wij ons best doen om de betreffende data alsnog aan te leveren.

- Om doorlooptijden te verkorten heeft VWS u hulp aangeboden door te ondersteunen bij het bemiddelen en maken van afspraken met te interviewen personen. U maakt al gebruik van extra ondersteuning vanuit VWS in het contact met andere departementen. U geeft aan hiervan gebruik te willen blijven maken. VWS zal deze ondersteuning continueren.

- Opvolgend verzoekt u VWS **om het anonimiseren van het verslag van handelingen over te nemen.** Gelet op de verantwoordelijkheden en scheiding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer in deze, wijst VWS dit

verzoek af. Zoals contractueel vastgelegd, betreft het hier een afspraak tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

- Tot slot verzoekt u mij om u ruimte voor focus te geven. Ik interpreteer dit als dat u zich de komende periode **met volledige toewijding wil richten op de RGA-casus** om de oplevering van het eerste deelrapport voor de zomer te effectueren. Dit onderschrijf ik uiteraard van harte.
    - Bij navraag herken ik de wijze waarop u aangeeft dat VWS om bredere activiteiten heeft gevraagd niet, anders dan noodzakelijke elementen om het proces van het onderzoek te bevorderen.
    - U noemt bijvoorbeeld het geven van presentaties aan departementen. Voor zover bij ons bekend heeft u tijdens twee bijeenkomsten (eind oktober en begin november 2021) een presentatie gegeven. De sessies zijn geheel voorbereid en gepland door VWS om u te faciliteren in het contact met de door u geselecteerde departementen. VWS heeft voor u de juiste contactpersonen geïdentificeerd, de organisatie van de bijeenkomst op zich genomen en ervoor gezorgd dat u op een efficiënte wijze snel bekend was met alle relevante sleutelfunctionarissen.
    - Ten aanzien van de faciliterende rol die VWS heeft aangenomen om u te voorzien van de LCH data op de 'drie schijven' wil ik het volgende opmerken. Uit uw formulering maak ik op dat u het ziet als een opdracht die door VWS aan het onderzoeksbureau is gegeven om te analyseren of deze databronnen van elkaar verschillen. Ik wil u erop wijzen dat u zelf meermaals de volledigheid van de dataset heeft genoemd als essentieel element voor uw onderzoek.

Tot slot hecht ik er aan te benadrukken dat ik er op vertrouw dat wij ondanks het formele karakter van uw brief van 12 april en mijn brief constructief met elkaar in gesprek blijven. Daartoe is er onder andere op 10 mei een gesprek gepland tussen de Minister van Langdurige Zorg en Sport en u. Deze gesprekken moeten bijdragen aan het realiseren van het gezamenlijke doel: het opleveren van het eerste onderzoeksrapport vòòr het zomerreces van de Tweede Kamer.

Hoogachtend,

de secretaris generaal,

Marcelis Boereboom